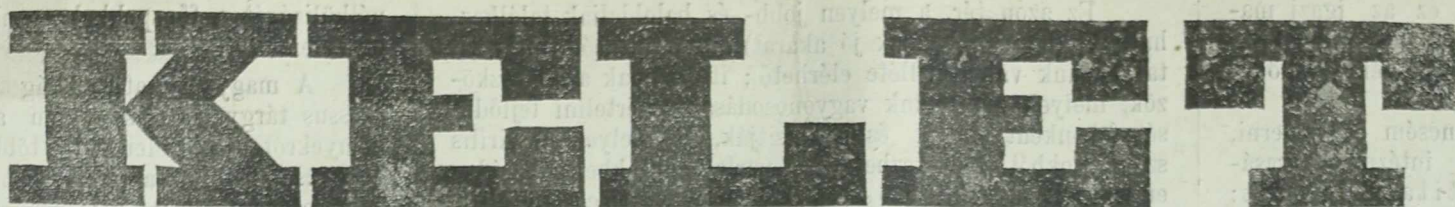

Szerkesztői szállítás:
Belső-farkasutca 55. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.
Az értékes cikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adának vissza.
Előfizetési díj:
Egész évre 12 frt.
Félévre 6 „
Negyedévre 3 „
Egy óra 1 „
Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.
Hirdetési díjak:
Négyezer hasábozott garmond sor áráé kr. Helyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.
Hirdetések felvételnek:
Ecsében: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. „ Haasensteint és Voglernt (Nener Markt 11.)
Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-tér, 9 szám emelet.)

Előfizetési felhívás

„KELET“

politikai és közgazdasági napi lapra.

Egy rövid negyedéve, hogy ez új lap szerkesztését elvállalám; de bár a kezdet nem jelentéktelen nehézségeivel küzdve, bár két rendbeli laptrással versenyezve: e rövid idő dacára is elmondhatjuk, hogy ma a „Kelet“ jelenik meg a kolozsvári lapok közt a legtöbb példányban.

Minden dicsekedés nélkül elmondhatjuk — mert a dicséret t. munkatársainkat illeti —, hogy a kolozsvári lapok egyike sem fordít oly minden oldalú figyelmet a specialis erdélyrészi ügyekre, mint a „Kelet“, s éppen ezért egész bizalommal nézünk a közelgő évnegyed elé, fölkelvén a t. olvasó közönséget, hogy megrendeléseit a lapra a kiadóhoz mielőbb megtenni sziveskedjék. Mi a megkezdett úton fogunk tovább haladni, kettőztetett igyekezettel.

Kolozsvártt, márcz. 16. 1871.

Szász Béla,

a „Kelet“ felelős szerkesztője.

Kiadói szó. A fentebbiekhez részemről csak annyit kívánok csatolni, hogy tölem telhetőleg mindent elkövetek ezután is a „Kelet“ csinos és gyors kiállítása körül. Legújabbban külön gyorsajót is rendelék meg a „Kelet“ számára, azon biztos reményben, hogy a folyton emelkedő pártfogás következtében azon helyzetben leszek, hogy a „Kelet“ alakját megnagyobbítván, nagy iven adhatom ki.

Az előfizetési pénzek beküldését — Kolozsvártt, Stein János kereskedésébe — kérem mielőbb, hogy az expeditióban fönnakadás ne történjék.

A legczélserűbben postai útványnyal beküldendő előfizetési díjak:

Apr.—december (9 óra)	9 frt.
Apr.—september (6 óra)	6 frt.
Apr.—junius (3 óra)	3 frt.
Egy óra	1 frt.

Stein János,

a „Kelet“ kiadója.

Néhány szó a közigazgatási új szervezethez.

(X.) A képviselőház most fejezte be a községi törvényt, és kilátásba van helyezve, hogy szentesítése után a megyék szervezése még ez év közepén meg fog kezdeni.

Örülünk, hogy annyira jutánk, hogy a megyei és községi szervezet létesültével alkotmányos életünk minden létszerei egész tevékenységben fognak összeműködhetni, s a véletlenül alakult eddigi szervezetlenség véget ér.

A virilis szavazatot életbeléptető ezen törvényekben lehetnek oly elvi hézagok, melyek az életet bírálatát ki nem állják, de gyakorlati értékeik felett az élet és tapasztalás fog határozni.

Természetes, ha nemzetünk előretörő geniusa aggasztó kételyvel néz ezen, nálunk merőben új intézmény elé, mely az előhaladás modern igényeinek távolról sem felel meg, és mely oly kastot juttat érvényre, melynek buzditó jelszava egyedül e tétel lehetne: „a vagyon kötelez.“ Azonban, bár nem tartozunk azok közé, kik azt vallják, hogy a gazdaság tiszteletre méltó, nem tudjuk elvitatni azt, hogy a nagy vagyonnak mind szerzéséből, mind megtartásából lehet következtetni bizonyos gyakorlatias észjárásra, s ha hozzá vesszük, hogy a nagy vagyon a magasabb műveltségnek, politikai függetlenségnek és áldozatkészségnek jelentékeny factora, s ha arra is gondolunk, hogy most, a teljes nyilvánosság korában legnehezebb az oly joggal visszaélni, mely az észjog szabályai szerint minden órán kérdés alá vehető; s ha arra is tekintünk, hogy a virilis szavazók tekintélyesebb részét egyelőre azok fogják tenni, kik „a nemesség kötelez“ jelszó alatt

a kor intő szózatát eddig mindig megértették: azon megnyugvással nézhetünk a virilis szavazatok elébe, hogy e — nem tudom mennyi időre felfogadott — már teljesíteni fogja a maga köteleességét.

Egy az, mitől tartunk: az t. i., hogy azok, kik a mostani testületeknek nemcsak zömét, hanem többnyire lelkét is képezték, megszűnővén ugyszólva született tagjai lenni a megyét képviselő bizottmányoknak, bizonyos keserű duzzogásba fognak esni a helyett, hogy minden lehető elkövessenek arra, hogy mint képviselők megválasztassanak.

E ponton számítnunk kell a középosztály önfeláldozó buzgalmára, hogy a haza és a megye ügyét sérelme elébe helyezend, s ki fogja vivni magának azt a tért, mely megszűnt előtte önkényt kínálkozni, de mely őt megilleti, s melyet megszerezni nemcsak „jó multság és férfi munka“, hanem kétségtelen hazafi köteleesség.

A multban nem egyszer hasonlítottunk már azon scott vitézhez, kinek, midőn lábait levágták, térdein is harczolt. Multunkhoz oly kevésé lehet hűtlenné válnunk most, mint valaha.

Erős hitünk, hogy a megyék és községek csak így tölthetik be nagy és kettős hivatásukat: a közszellem ébren tartását és a jó adminisztrációt.

A közszellem ébren tartásában a megyék télenessége bár hiba lenne, de még nem életveszély a hazára, mert e hivatást az országgyűléssel és szabadsajtóval együtt, mondhatni utánok és másodrendben kell betöltenie, míg a jó adminisztratio létesítése főleg az ők teendője. E tér az, melyen a lehető elmulasztani nem szabad.

Ezért szükséges, hogy a szervezendő megyék önbizalommal fogjanak e nagy munkához, melyet ne csökkentsen korunknak és nemzetünknek az eszményi tökély utáni rajongása, mely csak akkor áldás, ha a gyakorlatiasságnak ad irányt, de veszélyessé vált, mihielyt a birhatót meg nem ragadjuk és a felhasználható épületanyagot elrohadni engedjük.

Ezért hazafi köteleességnek tartom úton-útfélen hatni arra, hogy a szentesített törvény életbeléptetéséhez, a virilis szavazatok dacára, a siker biztató reményével fogjunk.

Épen e szempontból nem tudom helyeselni, ha sokan bizonyos előszeretettel hangoztatják, hogy a megyék területi szabályozása nélkül a jó adminisztratio lehetlen.

Azok közé tartozván, kik a megyék, vidékek, székek területének országsszerte szabályozását ez idő szerint kivihetőnek nem tartják, miután a fennebbi nézetet egy előbbi cikkemben kimondottam, most kiegészítésül azt is ki kell mondanom, hogy én azt abszolút szükségességgnek nem is tekinthetem.

Egy országos szabályozás ugyanis kezébe venné a czirkalmat és bármily okosan hordozva, a nagy megyék területéből lefaragna s a kicsinyekéhez hozzáadna, és ezen operatio közt alig kerülhetné el, hogy új központokat ne teremtsen és régieket el ne enyésztesen.

Bármiként is, egy ily operatióban van valami azonosság a nivellirozás tanával, melyet némelyek a politikai és társadalmi életben alkalmazni akarnának, de én azt tartom, hogy bármily politikai szervezésben kerülnünk kell azt, hogy bár előítéletesnek tetsző kegyeleteket oly esetekben is detronisálni igyekezzünk, midőn azt a jog és igazság kérlelhetlenül nem követeli.

Egyenlő területekké tenni a megyéket körülbelől épen ugy nem szükséges, mint tönkre tenni az aristocraticus eszméket azért, hogy a democratia kifejlődhessék.

A democratia legegyszerűbb fogalma ugyanis szerintem az, hogy minden embernek annyi becsértéke van az államban és társadalomban, a mennyit — mint saját művét — felmutatni képes. Ennélfogva nyitva van a pálya, mindenkinek hatalmában áll teremteni új nevet, alkotni új családot, de ezért káros lenne tönkre tenni azt a szellemet, mely egy már a multban gyökerező név becsületét akarja fentartani, vagy ennek némely rozsdafoltját kifényesíteni. A democratia szabad versenye közt a nagy

Jövő számunk a szent ünnepek miatt csütörtökön jelenik meg.

munka a kis nevet felemeli s a kis munka a nagy nevet lealázza, és e processus folytán minden önkénykedés nélkül elérünk arra a jogegyenlőségre, mely nem sérti senkinek benső hajlamait, hanem azért egyedül a becsületes és sikerdús munkát jutalmazza.

Igy vagyunk a nagyobb megyékkel, mint az aristocratiával. Egy nagy megye nagy ambícióját fentartani nem könnyű, de nem lehetlen feladat. Az itt összetóduló több elme közt több nagy elmének lehetséges megfelelni azon hivatásnak, hogy a nagy területet is jól adminisztrálja, s különben is a nagy megyék vannak hivatva arra, hogy eszmékben és gyakorlatban előbbre haladva magok után ragadják a hátrább maradtakat s féltő, hogy, miként a társadalmi nivellirozás, ugy a megyei területek egyenlősítése is a közélet közepszerűségét általánosossá és rendszeressé tenné.

A reformnak nincs az a jogosultsága a politikában, mint a jónak az erkölcstanban. A reformot nem azért kell sürgetni, mert reform, hanem azért mert szükséges.

Ha egy abszolút hatalom érdekében kellene egy országot adminisztrálni, akkor én is, mint egykor Bach, ajánlanám a megyei területek általános szabályozását, mert itt minden a hatalom által történtévé, fötekintetett az érdemel, hogy a kerületi főnök rikkantása a kerület minden zugába egyiránt elhasson.

Alkotmányos és oly országban mint a miénk, hol a megyei önkormányzat el van fogadva, ha maga a rendszer nem hibás, az önkormányzat elvének és a nyilvánosság ellenörködésénél fogva a kötelesség teljesítésének önkényt, mondhatni a kötelesség benső érzetéből kell kifolynia, a hatalom szó érvényesítésének itt csak kivételesnek kell lenni, s így egy nagy megyét is lehet jól adminisztrálni, ha az ügyszeretnek a központból kifolyó villanyossága befogadására az elmék disponálva vannak, és egy kis megyét is lehet rosszul adminisztrálni, ha a központban az ügyszeretet hiányzik.

Áll az, hogy az önkormányzatnak az az előnye van, hogy itt „Kis erő nagyot mozdit“, s kár lenne nagy erőt és nagy apparatust alkalmazni ott, hol az önkormányzat emelőrudja már kezünkben van.

Nem kell tehát a megyei területek általános szabályozását sürgetnünk, de ast igen, hogy minél előbb segítve legyen az oly bajokon, melyek a gyors orvoslást sürgősen igénylik és a melyeket azonnal orvosolni lehetséges is.

Vannak esetek, mint a felsőfehérmegyei elszakadt részekké, melyek a megyei önkormányzat valamely javadalmát alig élvezhetik. Ily részekben például a községeknek szükséges és czélserű utak építése felett más oly törvényhatóság határoz, mely azon vidék érdekeit, őrizni hivatva nincs. Építhetnek ily megyében kórházakat, tarthatnak orvosokat mérnököket a tényleg elszakadt részek csak kevés hasznukat vehetik.

Ily állapot valóban tarthatatlan, mert igazságtalan. Ily állapotban haladéktalanul segíteni kell, valamint Felsőfehérmegyében, ugy minden oly megyében, hol a territorialis akadályok az adminisztratio buzgalma által el nem háriható gátokat képeznek.

Általában a területi szabálytalanságok hátrányait, mint helyenként előforduló indispositiót nem pedig, mint országos bajt kívánnám orvosolni, de ott hol ily indispositio valóban létezik ott a szükséges területi szabályozás a megyék bár mily keserű remonstrativja ellenére keresztül lenne viendő, mert a megyék csak annyiban ragaszkodhatnak jogaikhoz, mennyiben körelességüket teljesíthetik, s a mennyiben arra képtelenek: a köz és egyesek érdekének engedniök kell.

Az associatoról.

III.

A „Kelet“ 68-dik számának vezércikkében (vzz) ezeket mondja: „műveltség és vagyonosodásra törni, e két factor befolyását biztosítani, nem henevezni, hanem tanulni és dolgozni, nem ábrándozni, hanem az élet gyakorlati feladványaival foglalkozva, a kor igényei-

nek megfelelően erősen szervezkedni, ez az igazi magyar politika, melynek nemcsak a magyar, hanem a testvér nemzetiségek is hasznát vehetik, a haza békés fejlődését és felvirágzását köszönhetendik.

Uram, (zzz) ur, nincs ugyan szerencsém önt ismerni, mindamellett legyen szabad egy kérést intéznem uraságodhoz. Ha igaz, hogy centies repetita valebunt: kérem, mondja, beszélje ön az idézett szavakat mindenfelé, ismételve százszor, száz alakban, s ha elvégezte: mondja el még egyszer!

Hadd tanulják meg elvégre mindazok, a kiknek bármi kis körben hatásuk van a népre, hogy „nem henczezni, hanem tanulni és dolgozni, nem ábrándozni, hanem az élet gyakorlati feladásaival foglalkozni,“ ez azon egyedüli út, melyen a nép és édes mindnyájunk józan érdekeit előbbvihetjük, s mely által hazánkat nagygyá és erőssé tehetjük.

„Toujours des reformes; jamais des utopies!“! Ragadjunk meg minden alkalmat, a hol egy életrevaló reformeszmét hazánk földjébe átültethetünk. De hagyjunk békét az ábrándok és utópiák világának. Gyógyuljunk ki végre valahára a minden haladást és egészséges fejlődést teljesen elfojtó politizálási passio mániászerű betegségből. Ne akarjuk folytonosan Európát dirigálni. Lássunk utána már egy kissé az itthoni dolgoknak is!

Mennyit tehetnénk észben meggyei és városi képviselő testületeink?! És minő munkát végeznek ezek mostanában? Legtöbbször chablonszerűen tárgyalják a leiratokat, fölíratokat, átiratokat; parodizálják a közigazgatás és törvénykezés fölötti közvetlen fölügyeleti jog gyakorlatát, aztán, a mit legelől kell vala említenem, nagy buzgósággal és kiváló érdeklődéssel végzik a választásokat.

Fordítsunk kevesebb időt a czifra feliratok és átiratok szerkesztésére, a kongó frázisokkal teljes órációk készítésére, elmondására és végighallgatására, a demoralizáló korteskedésekre és népámitásokra; s ehelyett tegyük komoly tanulmányunk tárgyává meggyei, városi és községi ügyeinket, érdekeinket és szükségleteinket; vizsgáljuk meg a módokat és eszközöket, melyek által kebli bajainkon legbiztosabban és legkönnyebben segíthetünk.

Ha szabad óráinkat nem töltjük sem az európai diplomácia pókháló-szövevényeinek fejtegetésével, sem a törvényhatóságainkban oly gyakran előforduló kiesinyes párt-differenciák, személyi kérdések és érdekek rendezésével avagy bonyolításával, hanem ehelyett inkább elővesszük Kenesseynek „A népbankokról“ írt s a „Corvina“ kiadásában megjelent 8 krajczáros munkáját, s megtanuljuk ebből, hogy pl. a kápolnás-nyéki 10 kros népbank megindult 110 taggal és 73 frt 10 krral, aztán alakulásának 4-dik évében csinált 34,934 forint 51 krajczárnyi évi forgalmat; ha elővesszük és olvasgatjuk Schulze-Delitsch eszmegazdag és praktikus röpiratát és értekezéseit, vagy Kautz fönnemlített jeles műveit; ha tannmányozzuk ezeket és az ezekben foglalt reformeszméket és intézményeket: akkor meggyei és városi képviselői közgyűléseinkben az eddigiek mellett egyszersmind maradandóbb becsű dolgokkal is foglalkozhatunk; megvitathatjuk a különböző egyesületi alakzatokat és alapszabályokat, alkalmazhatjuk ezeket helyi viszonyainkhoz, s létesíthetünk tetteleg és gyakorlatilag minden olyan intézményt, mely factora lehet akár szellemi akár anyagi haladásunknak, s mely anélkül, hogy a kormány és törvényhozás gyámkodó befolyását igényelné, értelmes hazánkfiai között és által minden megyében, városban, sőt egyszerű községekben is a vagyonosodás, mivelődés s általában a haladás kiapadhatlan forrása lesz.)*

*) Udvarhelyszéken pl. a népnevelési egyesület létesítésére jelentékeny befolyást gyakorolt a képviselő bizottmány. Ugyan a községi népbankok és önkényes tiszóltó egyesületek alakítása iránti kezdeményezés is a képviselő bizottmány által lön megindítva. Tudomásunk szerint Marosszék törvényhatóságának tisztikara is igen szép példáját adta honfiai áldozatkészségének, midőn fizetésének egy bizonyos perzentjét a községi népoktatás javára följánította.

A 'KELET' TÁRCZÁJA.

BIRÓ MÁRTON.

— Elbeszélés. —
Írta **Beóthi Zsolt.**
(14-ik Folytatás.)

— Biró ur, — mondá, én fölvilágosítással tartozom önnek.

— Tudok mindent, Julcsa kisasszony, — hebegtem. Hagyja csak el, én tudok mindent. Minek epeštené magát vele? Valóban minek.

Milyen ügyetlenül játszottam a nagylelkű!

— De nem tudhat mindent, — szolt Julcsa, mert rajtam kívül senki se tud semmit. Érti? Hallgassa meg hát, a mit mondani akarok. A hetyke urfiak nagyon, de nagyon megsértettek a lakodalomban. Én bosszusan hagytam abba a táncot s kisiétem a kertbe. Itt találkoztam önnel s tört ki ön előtt könnyekben ingerültségem. Hanem minek erről tovább beszélni. Csak önnek akartam elmondani. Minek tudná meg más is?

— Senki sem fogja megtudni, kisasszony, — mondtam s a leány újra varrásához nyult és lángaborult arccal öltögetett tovább.

Gyuri és a tiszteletesek együtt nyitottak a szobába.

— Jó estét, Márton gazda, jó estét, — köszönt a pap. Ritka vendég nálunk; de annál kedvesebb. Beszélgettek, diskuráltak? Ládd Julcsa, legalább nem voltál magad.

— És hol aggodalmas, hol biztató, hol csüggeteg, hol élező, de mindig jószívű terécseléssel gombolta ki reverendáját, míg a tiszteletes asszony barna, selyem nagy-

Ez azon tér, a melyen jobb- és baloldaliak találkoznak, (ha van bennök jó akarat); ez azon mód, mely által népünk valódi jóléte elérhető; itt vannak azon eszközök, melyek nemzetünk vagyonosodását és értelmi fejlődését fokként emelik és biztosítják, a melyek a virilis szavazatokból kiemelkedhetnek, s parlamentünkben aggodva emlegetett mindenféle osztálygyűlésnek csirait is képesek elfojtani; ezek azon eszközök, melyek végeredményekben hazánkat be- és kifelé egyaránt erős és tekintélyes állammá tehetik...

De hogy ez történhessék: meg kell tanulnunk beérni azzal, ha a közjólét szekere előrehalad (hisz nekünk is helyünk van abban); egyéni vagy családi érdekeink, roken és ellenszenveink, kiesinyes pártkülzdelmeink és tendenciáink, haszonléteink és ambícióink, melyek mind dus méreganyagként képezik a törvényhatóságainkat emészto rákfenének, törpüljenek és némuljanak el a nemzeti közérdekek és postulatumok magas eszméi előtt! Azok pedig, a kik üres zsebbel, még üresebb fölvel és legüresebb frázéologiájukkal ama postulatumokat megérteni nem is tudják, nem is akarják: pusztuljanak a nap világáról, ne lábatlankodjanak közpályán, ne pancsoljanak bele a közügyekbe, mert a nép elvégre fölisméri őket, s kőncz helyett, melyet lesnek, korbácsot ad nekik.

Igen sokat tehetnek az associatio kifejtésére közigazgatási tisztviselőink, papok, néptanítók, jegyzők, s általában mindazok, a kik, habár csak egyes községekben is, a népre hatással bírnak, és módjukban áll egy-egy könyvke-rekedésbe betekinteni, s 10—20 krajczárral egy-egy idevonatkozó röpiratot, alapszabályi tervezetet stb. megvenni vagy megrendelni.

Az itt elmondottaknak egyedüli czélja abban áll, hogy olvasóink figyelme fölhevessék az associatorra; mint az ujabbkori socialis élet egyik legjelentékenyebb factorára. Valeant, quantum valere possunt!

Talán későbbben lesz alkalmunk a hazánkban könnyebben létesíthető egyletek némelyikéről specialiter is szólni, ha ugyan lapjaink asztaláról is le ne szorítja a conjecturalis magas politikának pástétoma a kebli ügyek mindennapi kenyérét!*)

Jenei Viktor.

BELFÖLD.

Pest, aprilis 6. 1870.

(A.) A catholicus congressus a mult hét végén befejezte működését. Elkészíté a kath. önkormányzat szervezését megállapító szabályzatot s tizenkét tagu bizottságot küldte ki, hogy az a szabályzatnak ő felsége által való szentesítését s mielőbbi végrehajtását sürgesse. Ma, midőn egész meztelenségében előtűnik van a congressus többségének működése s munkálata, nem mondhatunk róla kedvező ítéletet. Egészben véve nem felelt meg a catholicus hívek által hozzá kötött várakozásoknak. Az autonomia szót akképen értelmezte, hogy a legtöbb jogokat elvonta ugyan az államtól, de azokat nem a hívek, hanem a főpapságra ruházta s így az autonomia a híveknek inkább kárt mint hasznót hozna. A congressus önkényileg s a törvényhozás előleges megkérdezése nélkül egy egészen új, törvényeinkben eddig ismeretlen személyiséget: „a magyar kath. egyház“-at alkotott, melyre ismét törvényeink s az illető alapítványok intenciójának ellenére az összes kath. egyházi célokra szolgáló vagyon tulajdonjogát átruházta. Ellenben nem gondoskodott a szegény alsó pap-ság vagyoni viszonyainak emeléséről; s nem emelte érvényre a világiak befolyását az egyházi birtokok kezelése s a külső fegyelem körül, szóval a nélkül, hogy a többség szándékait gyanusitanók, mert meglehet, hogy akaratlanul tette — a szabályzat a világi hívek és alsó papság jog

*) A részletezést olvasóink nevében kérjük; a „magas politika üzés“ vártját azt hisszük eddigéig ki nem érdemeltük. Szerk.

kendőjét és kiesiny, fakó, összeférezelt, zöldesbe játszó napernyőjét az ágyra rakta le nagy gondnal és vigyázattal.

— Ugy, ugy, — folytató a beszédet és reverendagombolást a tiszteletes. Minek is lennél magad? Mit emészténéd magadat és szomoritanál minket? Isz ugy-e Zsuzsa, ugy-e megmondtam előre? Már alig bírja a tudom szabad ég alatt a beszédet. Nincs ereje többé a szavamnak. Ma ki akartam tenni magamért és mit kelle hallanom? Sugdostak a parasztok, hogy semmit se hallanak. Vénülünk gyermekeim, vénülünk. Minek keressük magunk az ősz szálatokat fejünkön? Meglátjuk keresés nélkül is. Érted leányom?

Egy kicsit megpihent, tipegett és tovább gombolta az ezer gombu reverendát.

— Megint egy! Hát valamennyien letakarodtok már? Juliskám, ne felejtsetd el felvarni kérlek. Ez is csak lig-lóg. Lássa Márton gazda, így szakadunk le mi is egymás után. Előbb egy keveset megtárgal a csérnánk, a mivel az élet-hez vagyunk varva, azután mindig jobban feslik a varrás, míg végre leszakadunk. Szegény uratyánk mondta ezt el sokszor! Szegény öreg barátom te! Valóban ugy szakadunk le mindnyáján. És ha még megnyugodva szakadnánk le! Ha tudnánk azt, hogy kedveseink csak minket ohajtanának feltámasztatni sirunkból és nem a jobb sorsot is, melyet sirba viszünk magunkkal! De mikor ugy hullunk le, mint a gombok! Üres helyünk a nyomorúságot mutatja.

A tiszteletes asszony vén, beesett szemei megnevedsedtek és hozzám fordulva mentegeti férjét:

— Lássa, Biró ur, ilyen ám ez; ilyen ez mindig. Ilyen keserű szíve van neki.

— Már hogy lenne keserű szíve? (Végre valahára készen volt a reverendával és hosszú, szürke kabátját öl-

nélküliségét a főpapokkal szemben valóságos elviselhetlen fokra emelte.

A magyar kath. világ várakozással nézte a congressus tárgyalásait s midőn azok befejeztettek, az eredményekről a közvélemény többféle módon nyilatkozott. Nem csak a journalistica tört pálczát felettök, hanem a képviselőház tegnapi ülésében oly férfiu, kinek tiszta catholicismusához a kétség árnya sem férhet s ki részint életkora, részint mély tudománya folytán elhamarkodott ítéletet nem szokott mondani, Ghiczy Kálmán hozta napirendre az ügyet. Ghiczy interpellatiót intéze a vallás- és közoktatási miniszterhez az iránt, valjon végre akarja-e a törvényhozás előleges nyilatkozata nélkül a congressusi végzéseket hajtani, melyek minden fontos pontjukban az ország létező törvényeikbe ütköznek.

Interpelláló ur kizárólag a magyar államjog szempontjából támadja meg a congressus határozatait. A szabadelvűség, a democratia s a koreszmék kívánatainak melleszését egészen érintetlenül hagyva, a nemzet palladiumát: törvénykönyvét tartja a congressus elé, melyről ez annyira megfeledezett. Noha az interpellatió a legszebb tudományos apparatus felhasználásával van szerkesztve, mégis épen az alap folytán melyen áll, némileg az egyoldalúság jellemével bír. A corpus juris iránti minden kegyeletünk daczára sem titkolhatjuk el, hogy valamint magán- és büntetőjogi elveinek legtöbbször a jelen korban józan észszel többé nem alkalmazható, ugy az egyház és állam közötti viszonyba vonatkozó szabványainak jó része ma már elavult. A corpus juris exclusiv szempontjából ép oly kevéssé lehet a valódi autonomiát megalkotni, mint azon rideg ultramontan álláspontból, melyet a congressus többsége elfoglalt. Noha ezen egyoldalúság nagy hibája az interpellatióknak, azt ennek daczára is az autonómiai kérdésben valóságos eseménynek kell mondanunk.

A képviselőház mai ülésében gróf Zichy Nándor ujjal szöbe hozta az ügyet. Mint a congressus egyik tagja a gróf természetesen más állást foglalt el a szóban levő kérdéshez, mint Ghiczy Kálmán s mai interpellatiójával csak azt akarta elérni, hogy nem az egész ház helyesli Ghiczy nézeteit és indoklását. A gróf ezen czélt elérte, de egyebet nem. A ház nagy többségének s mindek előtt Deák Ferencnek tegnapi magatartása kétségkivül teszi, hogy a törvényhozás a magyar korona kilenczed fél százados fényes jogait az egyház körül egpárttörődék, a főpapság javára megnyirbáltatni nem enged, vagy fog a congressus oly önkormányzatot alkotni, mely valóban megérdemli e nevet s melyben a vezérszeret a kath. világi hívek játszik, vagy pedig minden a réginél marad s a kath. egyház önkormányzatának megalkotása jobb időkre bízatik. Addig csak a kormány fogja a világiak érdekeit védeni. Mert abban senki sem fog kétkedhetni, hogy az országos felelős kormány sokkal inkább megóvja a világi kath. hívek érdekeit, mint a nem felelős, hierarchicus befolyások alatt létesült és működő congressus és hivatalnokai.

Sz. 307—1871

Fölhívás

a Csik-, Udvarhely- és Háromszékek hivatalban levő népis-kolatantitó urakhoz!

Vallás- és közoktatási miniszter ur' ő excellentiája f. évi marczius 4-ről 4607 szám alatt kelt rendeletében a Csik- Udvarhely- és Háromszéki tanító kerületekben működő összes néptanítók részére Sz.-Keresztúron egy póttanfolyam rendezésére utasított. E póttanfolyam a nevezett helyen az állami tanítóképezde tantermeiben f. évi augusztus hó 1-ső napján fog megnyitvatni s megszakítás nélkül hat hétig tartani, melyen:

a.) A tanításra megjelenendő minden tanító személyenként 50 kr. napi díj nyerend az állampénztárból s ingyen elszállásutlatásokról is lehetőleg gondoskodva lesz. Itt megjegyzendő, hogy ha olyan tanító mulasz-

tötte magára.) Csak fogy az erőm és nem igen győzőm már a prédikációt. Hiába, gyengülünk, öszülünk, vénülünk mindnyáján és nem árt a jövődőről gondolkodni. Hallod Gyuri?

Gyuri, ki ez épületes beszédek alatt az egész szekrényt felkutatta, hogy egy tucat kártyához a hiányzó makk-nyolczast megtalálja, figyelmezni kezdett. Az öreg ur tovább panaszkodott és aggodott a jövőről, miközben a tiszteletes asszony többször mentegette őt előttem. Julcsa varrta aleszakadt gombokat és nem mert föltekinteni, mivel érezte, hogy atyja szavaiból neki is kell értenie. Gyuri vállát vonagatta és csak egyszer szakította meg a buslakodó öreget egy örömköltással, akkor t. i. mikor a makk-nyolczast végre sikerült megtalálnia. Nekem bár fájnak a szomorú sohajtások, jól esett a bizalom, melylyel előttem az öreg pap beszélt s csendeszen haza felé ballagva mintha mindegyre hallottam volna még az öreg szív aggodalmas panaszkodását és láttam volna magam előtt Julcsát, ezt a tiszta, jó szívű leányt, ki büne nélkül oka volt a család szomorúságának.

Ötthon leültem a nagy diófa-asztal mellé és könyvet vettem elő. De nem ment az olvasás. Mindig a pap család volt előttem. Bámultam merőn pislogó fagygyugyrtám lángjába és nem vettem észre, hogy a nagyra nőtt hamvat már ideje lenne elkoppantani. Erzsók csöndesen betepegett a szobába, megtette helyettem és megint kiment. Én nem éreztem soha, milyen lehet az a családias, mely szívünket éri. Hanem ezen az estén erősen nyomta valami a lelkemet a nélkül, hogy tudtam volna, voltaképen mi lehet az. Fejem nehéz volt, tagjaim bágyadtak és én csak bámultam magam elé. A gyertyának újra nagy hamva nőtt; de én nem a vöröslő kanécot, a vékonyan emelkedő füstöt és a rendetlenül lobogó lángot láttam, ha-

Folytatása a mellékleten.

taná el a pót-tanfolyamban résztvevő, a ki az 1863-iki 38-ik t. cz. 133 §-a szerint a pót-tanulásra kötelezve van — ha csak magán-szorgalom útján kitűnősegre nem tett szert, mindaddig, míg a köteleességének eleget nem tesz, semmiféle államségélyre számot nem tarthat. Ebből kifolyólag —

b.) Fölhívom az összes néptanító urakat, hogy legkésőbb f. hó 24-ig *) Sz.-Keresztúron a másodtanfelügyelő irodában kivétel nélkül jelentsék be magukat: kívánnak-e vagy nem ezen pót-tanfolyamon tanulás vegett megjelenni, hogy ennek alapján mind a megjelenők mind a kimaradók névsorát a miniszter ur ó excellenciájához felterjesztessem.

Sz.-Keresztúr, 1871. ápril hó 3-án.

Antalffy Károly,
tanfelügyelő.

Országgyűlési tudósítás.

Pest, április 5. 1870.

Elnök Somssich Pál, jegyzők: Ivackovics, Jámor. A múlt ülés jegyzőkönyve hitelesített.

Kérvényeket nyújtanak be: Elnök Hevesmegye és Pozsonymegye közönsége részéről a törvényszékek elhelyezésének, továbbá Háromszék és Miklósszék részéről az erdőtörvényjavaslat módosítása tárgyában. Jámor Pál Kis-Hegyes és Ó-Verbász községek, Patrúány Gergely pedig Erzsébetváros kérvényeit, melyek mind a 25-ös bizottsághoz utasíthatnak.

Hrabár Manó Beregh- és Ungocsa megyék számos görög katolikus polgárainak megkeresése következtében ez interpellációt intézte a cultusminiszterhez:

1. Van-e tudomása arról, hogy a kezelése alatt álló budai és váci M. Teresia-Szécsényi kath. alapítványi ösztöndíjakra az 1870. évben 18,202. szám alatt körözött hivatalos pályázati hirdetésben, nem az azelőtti évek szokása szerint mindkét szertartás — hanem kiváltság csak római kath. tanulóknak van megengedve a pályázat?

2. Ha van tudomása, kérem: mi alapon s mi czélból történt ez?

3. Szándéka-e a kormánynak intézkedni, hogy az unio feletti szerződést sértő ezen eljárás által keltett aggodalom úgy jelenleg, valamint jövőre nézve is az által szüntettesse meg, hogy az alapítványi helyek betöltésénél a szertartás különbsége tekintetbe ne vétessék, hanem az ösztöndíjakban a görög kath. ifjak a római katolikusokkal egyenlően részesíthetnek?

Kiadatik az illető miniszternek.

Szilágyi Virgil (előadó) a számvizsgáló bizottság részéről tesz jelentést.

Ezután harmadszor is megszavaztatott az urbéri birtokviszony rendezéséről szóló törvényjavaslat.

Hodossy Imre felszólal az iránt, hogy az eperjes-tarnovi vasutvonalról szóló törvényjavaslat szintén ápril 17-ére tétessék napirendre.

Szontagh Pál (csanádi) nem szeretné, ha a tegnapi megállapított napirend ma már felforgattnék.

Hoffmann Pál semmi nehézséget nem lát fennforgni az iránt, hogy Hodossy indítványa elfogadtassék.

Tisza Kálmán arra figyelmezteti a házat, hogy a mai napon semmi más napirend föl nem vétetett, mint a jegyzőkönyv felolvasása és az urbéri törvényjavaslat végleges megszavazása. Tegnapi megállapított máraz ápril 17-iki ülés napirendje is, s így azt már felforgatni nem lehet.

Elnök kimondja végzésül, hogy a ház tegnapi

*) A tanfolyam aug. 1-jén nyílván meg: egy kissé hosszabb jelentkezési határidőt is lehetne szabni Szerk.

nem ezekben és ezek előtt a Julcsa két, sötét, mely szemét, mely telidesteli volt könnyekkel. Mintha a siető gyertya vörös világot vetett volna rá és a nedves szemek százszorosan fénylettek, ragyogtak, csillogtak volna. Megint jött Erzsók. Mi baj? Félénken dadogott, mit nem tudtam megérteni és sokáig keresgette a kis számolyt. Végre csörgött a kilincs és egyedül voltam megint. Jól esett egyedül lennem. De hiába kerestem többé a vörös lángokban a fekete szemeket. Nem csillogtak már ott. Eltűntek. Hanem most úgy tetszett, mintha szavát hallottam volna. Csöndes, szelíd, fájdalmas hang volt. Bizonyosan az övé. Nem volt az beszéd, nem volt panasz, nem volt kérdés, nem sirás, nem szemrehányás, nem jajveszék: de a nyomás szíven erősödött rá. Szerettem volna sokáig hallgatni, ha még kétszer annyira fájt volna is; de nyikorgott az ajtó és én fölrezenve észrevettem, hogy nincs szobámban más hang, mint egy elkésett dongó zizegése az ablaknál, meg a gyertya sietése. Megint Erzsók jött be. Nyugtalanul tekintgetett szét és látszott rajta, hogy zavarban van. Nem szóltam hozzá s ő nem mert megszólítani. Olyan jó, egyenes szíve volt neki és olyan ügyetlen volt a kifogásokban! Lassan, zajtalanul vett le a nagy tükör tetejéről egy pávatollat (mire kellett volna ez neki késő este?) és lehető csöndesen csukta be maga után az ajtót. Értettem, nagyon értettem a szegény, öreg papot! Értettem, hogy miért szerencsétlen a gyermekeivel. Értettem, miért fél attól, hogy úgy fog leszakadni, mint egy gomb, melynek helyét nem lehet, nincs mivel pótolni. Oh ha én le tudnám törölni annak a két szemnek omló könnyeit, ha én el tudnám csöndesíteni azt a fájdalmas zokogást! Nem kívánnék helyőkre mosolyt és vidám éneket, nem, csak a könyek száradnának fel és a sirás hallgatna el. Nem tennék-e ezzel olyan jót, a mely mindig, de mindig megnyugtatón lelkemet, a hányzor csak a hosszú életben keresztül rá gondolkodnék. Hiába éltem volna-e akkor, ha megtehetném ezt? Ujra Erzsók. Nyugtalan léptein, kipirosodott arcán látszott, hogy nyomja valami a lelkét, a mit szeretne elmondani nekem. (Folyt. köv.)

határozatánál megmarad. Ismételve boldog ünnepet kívánván, az ülést feloszlatja, ápril 17-dikéig.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, április 8.

(s.) A Páris és Versailles közötti tragikai conflictus óriási léptekkel siet megoldása felé. S ha a táviratoknak hitelt adhatunk: a megoldás a versaillesi kormánynak fogja a győzelmet aratni. A párisi erődök alatti ütközetekben még eddig mindig a kormánycsapatok tartották meg a csatát. A Mont-Valerien és Mondon-Clamartnál történt csata a felkelők seregét kényes helyzetbe hozta. Bergeret, felkelő tábornok a Keul, Nanterre, a Szajna és Mont-Valerien közötti zsákutczába jutott. És — mint a „Times” levelezője írja — vagy meg kelle adni magát, vagy a legrosszabb körülmények közt elfogadnia a csatát. Mert a mig Mont-Valerien elsz látva elég erővel és lökésszel, ez oldalról minden támadást könnyen visszazavarték a kormány csapatai a felkelőket. Chatillon redoutot tegnapelőtt reggel a kormány csapatai elfoglalták és 2000 foglyot ejtettek, ezek közt Henry tábornokot is, kit Versaillesba vittek, Duval tük pedig az erődben lövett meg. A redouteba jutott kormánycsapatok és az erődöt bíró felkelők közt a tüzéségi csata foly.

De hogy a „commune” ügye rosszul áll: legjobban bizonyítja az, hogy már 3-án a mairek és párisi követek egy békitő és békebizottmányt alakítottak. Sőt hire jár annak is, hogy a commune és nemzetgyűlés küldötteket fognak kiküldeni alkudozások megkezdésére.

Hogy Garibaldi is részes a párisi zavarok előidézésében, valamint fiai is: annak idejében mi is említők. Most az „Ellenőr” párisi levelezője határozottan demontirozza e hirt. Szerinte ugyanis midőn Garibaldi Ricciotti nagyszerű ovatiók mellett megérkezett volt március 3-án, a versaillesi kormánytól azon rendeletet kapta, hogy azonnal hagyja el Lyont, minek ő engedelmeskedett is s még azon éjjel (március 19.) Marseillebe utazott. Tehát éppen semmi része sem volt a lyoni zavarokban, valamint a levelező szerint, Garibaldiéknak semmi befolyása nem volt a párisi lázadásra sem.

Az utóválasztások a „commune”-be, melyeknek f. hó 5-én kellett volna megtörténni, a „hadműveletek miatt”, mint a felkelők hírv. lapja jelenti, elnapoltattak. Ugy látszik azonban, hogy végleg el is fognak maradni.

A német birodalmi gyűlés, mint már tudjuk, befejezte a felirati vitát. Vilmos császár f. hó 2-án fogadta a feliratot átnyújtó küldöttséget, örömet fejezve ki afelől, hogy a birodalmi gyűlés a császári leiratot ép úgy értelmezte és fogta fel, mint a hogy azt a császár értette. Ezután a császár a párisi eseményekre vonatkozva, azokat annak tulajdonítja, hogy a francia nép 80 év óta majd szakadatlanul forradalmias convulsiókban szenved, melyek mindent gyökerestől kitéptek a nélkül, hogy az új társadalmi és állami rendszereknek szilárd alapot tudtak volna nyújtani. Reméli Vilmos, hogy a német nép nem fog ez utra lépni. Végül az ujon szerzett Lotharingia és Elzászra célozva, azon hitnek ad kifejezést, hogy a 200 évvel ezelőtt elszakadt testvéreket szelidséggel ismét vissza fogják hódítani a német elemnek.

A luxemburgi kérdés tengeri kigyója újra felmerült, sőt némelyek szerint már meg is oldatott, minek egyebiránt leginkább a békét óhajtó népek örvendenek, mert egy vihartherhes „kérdés”-sel legalább kevesebb lesz. A megoldás az „Elberfeld. Ztg.” berlini levelezője szerint abból állana, hogy Luxemburg, mely 1867-ben mint semleges terület az európai nagyhatalmak garantíja mellett, a holland király alatt egészen önálló helyzettel bírt, nem adatnék el a holland király által Poroszországnak, hanem mint egészen önálló állam Henrik (Hohenzollern házából) a német szövetségbe lépne be.

A pápáról szóló biztosítási törvény bevezetésével foglalkozik a porosz felhivatalos „Spener Ztg.” Ezért szükségesnek tartunk egyetmást cikkéből kiemelni. Az olasz kamara 33 ülésben tárgyalta e törvényjavaslatot és végül 185 szóval 106 ellenében fogadta el. Két részből áll: az első a pápának, mint a katolika egyház fejének jövőjében elfoglalandó souverainitásáról foglalkozik, a másik az olasz államnak egyházi viszonyát szabályozza. Mi e törvényjavaslatot közzétűk volt, ezért csak azt emeljük ki, hogy a „Spener Ztg.” annak 2. §-ában lévő következő tételt: „A vallásos kérdések szabadelvű vitatása teljesen szabad,” továbbá azt, hogy az állam minden „placet regium”-tól, „exequatur regium” és „appellatio abusu”-ról lemond, különösképpen tartja és ahoz a következő kommentárt csatolja: „A két részből álló törvény értelme következő: „azért hogy én (Victor Emanuel) az egyházi államokba és Romába, mint Olaszország birtokába bevonuljak, a teljes souverainitás minden feltételét megadom a pápának és teljesen alávetem az olasz egyházat az 1870. június 18. óta teljesen absolut pápaság dispositiójának.” És tovább: „A pápa ezentul inkább mint valaha fog Olaszország felett uralkodni, mert ezentul akadály nélkül fogja kormányozni az olasz egyházat és az olasz állam-vallást. Az egyházi államok helyett megkapja egész Olaszországot. Ezzel a haladással a német birodalmi gyűlés 54 ultramontanja meg lehet elégedve.”

Friedrich, müncheni egyetemi tanár, Döllinger bajtársa, a müncheni érsekhez egy levelet intézett, Döllinger állításainak támogatására. Levele egészen tudományosan van tartva: az erkölcsiség, a zsinati kisebbség álláspontjának szempontjából, és végül a zsinati határozatokból védi azt az álláspontot, melyet ő tudományos irataiból már rég képvisel. Érvelése sulyponja az, hogy a kisebbség kielégése által a zsinat nem volt egyetemes és mint ilyen nem is hozhat általánosan kötelező dogmát. Hogy pedig később a kisebbség egy része elősmerte e dogmát, az nem nyom a latban semmit, mert a canonisták mindig vallák azon elvet hogy zsinaton támadt hiányt csak zsinati uton lehet helyrehozni.

A párisi események.

(A.) Páris környékén ismét patakokban omlik a vér, és pedig nem az ellenség vére, mely a főváros északi és keleti erődéből örvendezve nézi egy nagy nagy nemzet iszonyu öngyilkossági harcát. A küzdelmet ma francziák folytatják francziák ellen, egy ország — talán ugyanazon város gyermekei gyilkolják egymást s méltó halálcsapást a szerencsétlen anyára, a közös házra. A történelem tragoediákban gazdag lapjain nincsenek szomorubb események a belháborúknál, melyek kül- és befelé egyaránt megingatják az államok tekintélyét, kiszívják életerejüket s anyagi és szellemi hanyatlás útjait készítik elő. Európa kétszeres fájdalommal nézi Franciaország iszonyu belküzdelmét. Eltekintve a humanitarius szempontoktól, naponta világosabbá leszen, hogy Franciaország egyik nélkülözhetlen tényezője az európai nemzetközi életnek, lényeges alkotó-elemea már ugy is eléggé átylukasztott európai egyensulynak. Ez hogyan játszhatik szerepet a külfölddel szemben, ha legnemesebb véré, ha polgárainak utolsó fillereit egy átkos belső betegség gyógyítására kell fordítania.

Ma, midőn nagybárra leplezetlenül állanak előttünk a párisi forradalom nyilvános és titkos indokai, mindinkább kétségtelenné válik, hogy a vulcán kitörését a versaillesi nemzetgyűlés ügyetlen politikája ép oly mértékben előmozdította, mint a párisi demagogok őrvongása és lelkiismeretlensége. Mint az újabb kor majdnem minden nagy eseményénél, ugy a mai párisi forradalomban az anyagi érdek, a pénz kérdés játszott döntő szerepet. Kilencz hónapon szünetelt Párisban minden munka, minden kereskedés szoval, minden kereset. Az ostrom idején a lakosság kormánykölségen élt, a férfiak nemzetőrségi zsoldjából tarták fenn családjaikat, mert tudvalevőleg csak a szegényebb, a munkás osztályok maradtak Párisban, a tehetősebbek még ideje korán elmenekültek a patkányhús- és zabkenyér evés gyönyőrei elől. Most midőn az ostrom véget ért, a kormány minden átmeneti intézkedés nélkül egyszerűen meg akarta szüntetni a nemzetőrség zsoldjának további fizetését. Miután a 100,000-nél többre menő munkás családok az ostrom megszüntetésének daczára sem lettek foglalkoztat, mert az iparélet még sokáig fogja a háboru utóbajait sinleni, a kormány rendszabálya több százezer embert az éhhalál karjaiba vetett volna.

Hasonló hibásan járt el a lakbér és a váltók kérdésének megoldásában is. A háboru idején, természetesen a vérzők legtöbbje, mert semmit sem kereshetett, lakbérét, a kereskedő pedig váltóit sem fizethette. Most egyszerre utólagosan kilencz havi lakbér nyomta vállait, melynek lefizetését s a váltó-moratorium rögtönös megszűnését a nemzetgyűlés elrendelte. Rendes időkben természetesen mind a lakbért, mind a váltókat ki kell fizetni; de hogyan fizesse azokat a munkás, ki kilencz hó óta zsoldjából él és semmit sem keresett, a kereskedő, ki kilencz hóig bezárva tartá boltját, vagy ha ki is nyitotta, üzletet nem csinált? Itt a summum jus summa injuria volt.

Bármily kevésbé vagyunk tehát képesek a mostani lázadás, mint szomorú tényt védelmünk alá venni, mégis, az indokokat tekintve, nem tagadhatjuk el, hogy nem csak communisticus elméletekben, nem csak ultraradicalis utópiákban keresendők a párisi lázadás okai. Ellenkezőleg a főváros lakosságának nagyon is volt oka az elégedetlenségre és panaszra, mert a nemzetgyűlés valóban hálátlansággal jutalmazta meg az ostrom idején tanúsított hősiességét. A demagogok csak büns módon kiaknázták, tulajdonaikkal fokozták s vakmerőségükkel később kitérésre is hozták a közlekedést. A párisi kétszázezer fellázadt nemzetőr nem csupán sansculottekból, hanem becsületes, munkás polgárokból, iparosokból stb. is áll, kik a Versaillesban hozott határozatok által anyagi érdekeiket tönkre téve látták. Hogy a mozgalom később ily szomorú irányt vőn, azt bizonyára ők ép oly kevésbé sejték, mint a hogy nem akarák. A legújabbán vívott véres csaták után, ugy látszik, a lázadás utolsó pillanatait éli. Azonban bárkinek kezeiben lesz is a város, a nyugalom és rend csak akkor fog falai közé állandóan visszatérni, ha előbb a lakbér- és váltókérdés mindkét fél érdekeinek méltánylásával szabályoztatik.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, apr. 8. 10 ó, 30 p. d. e.

Érkezett április 8. 11 ó. 25p,

Párisnál a harc folyton tart, kivált az ágyúzás heves a déli erődökből; a versaillesi sereg elfoglalta Bagneux és a neullyi eltorlaszolt hidat.

A kibékülésre hir szerint kilátás van; ez esetben a kormány triumviratusra bizatnék, mely az alkudozást folytatná; mások szerint Louis Blanc egy maga bizatnék meg az egyezkedés kivételével.

Párisban a község-elöljárók hat elesett nemzetőr holttestével szemfényvesztő tüntetést rendeztek, melyet azonban a nép hideg közönyt nyel nézett.

A lázadók a templomokat kirabolják, a papokat elfogják, bántalmazzák. A párisi érsek is elfogatott; a zárdákat átkutatják; 20 jezsuitát megöltek.

Fadejew új röpirata csak jeladás azon óriási hadkészülődések folytán, melyekkel Oroszország — állítólag — Osztrák-Magyarország ellen akar sikra szállani.

Feladatott Pesten, április 7. 10 ó, 10 p. d. e.

Érkezett: április 7. 11 ó, 10 p. d. e.

A versailles-i csapatok 5-én reggel óta bombázták chatilloni ütegeikből Vanves és Issy erő-

döket, melyeknek csapatai Párisból szaporítottak. 6-án öt órakor a lázadók erődeik védelme alatt erős támadást intéztek a kormánycsapatokra, kik a támadást a magaslatokról, visszűzték. A kormánypart a Vanves és Issy elleni rohamot vérmélevesből elhalasztotta, a csata tehát nem volt döntő.

A hadikárpótlás 500 millió frank első részletének megfizetéseért Bismarck Favrehez ultimatumot intézett. — Limogesban (Haute-Vienne departement központja 30 ezer lakóssal. Szerk.) zavarok ütöttek ki.

A román senatus kárhoztatja a vöröseket; Ghica ellen felségárulási pert indított. *)

Végnyilatkozat

a dalári tisztelgés engedélyezési ügyében.

A „Kelet” 81. sz. napi hireiben kérdéselt „szempont”-ra vonatkozólag minden balmagyarázatot elhárítandó, kijelentem, hogy az nem politikai; az ahoz fűződő ügynek lényeges oldala pedig magánjellegű, kebli, mit nyilvánosságra hozni tiltja az előjárói ildom. Együttal hazafiai érületem készlet tiltakozni a legjobb szándék vezette eljárásom félreértéséből netalán némelyeknél keltett azon föltevés ellen, mintha akár irodalmi kitűnőségünk Jókai és az ezt méltán kitűnőleg megírt közzséggel szemben negatív ellentűntetés, akár tanodai ifjúságunk a magyar nemzeti irodalom és művészet s ezek képviselői iránti lelkesülésének más irányba terelése czéloztatott volna, illetőleg czéloztatnék.

Várady Móricz.

NAPI HIREK.

— Lónyai Menyhért, közös pénzügyminiszter hátszegvidéki jószágára jött le a napokban fia, Béla, látogatására.

— Hivatalos. Az „erdélyi pince-egylet Kolozsvárt” czége alatt alakult kereskedelmi részvény-társaságnak alapszabályai a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi magyar királyi miniszterium által folyó évi ápril hó 2-án 2445. sz. a. a törvényes bemutatási záradékkal ellátattak.

— Bartalus István, az ismert zeneíró, a „Hivatalos lap” legközelebbi számában, igen kedélyes nyíltlevelet intéz „nagyaságos” Brassai Sámuelhez, melyben a magyar zene-költészet Wagnerismust s a Liszt-cultust ostromozza meglehetősen kemény modorban.

— A vajdahunyadi királyi vár, rövid időre félbeszakadt, kiépítésére Steindl Imre, műegyetemi tanár által benyújtott tervezetet és költségvetést a pénzügyminiszter elfogadván: Steindl közelebb már le is utazott Hunyadra s így a kiépítési munkálatok ismét folytatást és szakadatlan folyván, a királyi vadász-kastélynak szánt nagyszerű műemlék teljes helyreállítása a legközelebbi idő alatt várható.

— A színházról. Szépné Mátray Laura asszony helyébe Fehérvári Antal Aichner kisasszonyt szerződtette a budai színházról, ki a jövő héten „Romeo és Julia” továbbá a „Hamupótké”-ben fogja magát közönségünknek bemutatni. Fehérvári továbbá még egy társalgási színésznő is keres, hogy az ismét szerződtetett Kassayné ne legyen kénytelen ezután annyi szakmája körén kívül eső szerepben fellépni. Danecz Nina k. a. is elhagyja színházunkat és helyébe Boér Emma szerződtetett.

— A „Szabad Egyház” című napilapot a kath. congressus kisebbsége veszi, át mint kiadó, majus elsejétől fogva.

— A színészek congressusa ápril 7-én nyitott meg Pestmegye termében reggeli 9 órakor zárt üléssel. A nyílt ülés 10 órakor vette kezdetét. Kétszeri korelnöklelt alatt. Összesen 47 tag jelent meg, kik Feleket közfelkiáltással elnöknek választottak meg, ki megnyitó beszédében azon reményt fejezte ki, hogy a congressus alkalmával a színügyet egy lépéssel tovább viszik. Miklóssy közfelkiáltással alelnök lett. Hosszas vita után el lön határozva, hogy a szükséges munkálatok elkészítésére bizottmányok neveztesse ki, melyek az előmunkálatokat elkészítsék, a szombati közgyűlés használatára, melyen a két dolgozat (szervezkedés s segély-intézet) fölött tanácskozni fognak. Az első bizottságba megválasztottak: Fehérvári, Follinus, Miklóssy, Bercsenyi, Vezéri, Szigethy, Bulyovszky, Gárdonyi s Fribeisz. A másodikba: Lendvay, Ujházy, Eöry, Vizváry, Szerdahelyi, Zádor, Szigetközi, Benedek.

— Az amerikai Smithsonian Institution az idén kém-utazást rendez az északi polushoz, Hall kapitány vezetése alatt; az expedícióban Dr. Bessel Emil is részt vesz, ki már 1869-ben is megutazta a kelet-északi sark-tengert. Hall kapitány szintén otthonos már az északi sark körül, mert két ízben 7 évet töltött ott, azonban inkább a nyugat-északi részen, első követője lévén e tájan Forbishernek, ki 1576-ban tőn ott fölfedező utazást. Hall még talált is utjában az első utazók nyomait jelölő 300 éves maradványokat. Második nagyobbik utjában egész odáig nyomult, hol a Franklin-expedíció elszerencsétlenedett, melynek romjait szintén meglelt. Első utjának leírását „Life with the Eskimos” cím alatt adta ki, míg a másodikról még nem értesít a tudós világot. Az idei expedíció május elején indulandó el s Bessel már át is hajózott New-Yorkba, honnan az indulás történetét fog.

— Dr. Goldsmid Justus, ki a múlt évben a Királyhágón innen is hosszabb ideig mulatott, s Magyarországon már 7-ed ízben fordult meg, a napokban Londonban, a „munkások együletében” fölolvastatott, ily cím alatt: „A Magyarországot és dunai tartományokat lakó fajok és azok viszonya a keleti kérdéshez.” Fölolvastatott igen érdekes összehasonlításokat tőn az itt lakó fajok közt s végül me-

legen ajánlta, hogy Anglia birodalmunkkal szövetségkötés Oroszország ellen, melynek számára a gesztenyét kikaparta Britannia s mely, ha lábát a fekete-tengeren megveti: Törökországot bármikor eltiporhatja. Ezért mint G. mondja, jobb a medvét előbb támadni meg, mintsem később. Az egylet közönséget szavazott az érdekes fölolvastatás Dr. Goldsmidnek.

— A háboru folytán oly nagy hírvé vált Erbswurst földalója egy Grünberg nevű szakács. Eleinte csak 1 millió kolbászkát rendelt meg nála a porosz kormány 35000 talléron, de tapasztalván e tábori eledel kitűnőségét, az összes fogyasztás 9 millió fontra emelkedett. Volt idő, midőn a gyár 2000 embert foglalkoztatott és 120,000 font Erbswurstot s 200,000 adag más páczolt húst szolgáltatott naponként. A háboru folytán pedig 6000 drb. úkröt dolgozott föl. A gyár most az orosz kormányval áll szerződési alkuban, specialiter az orosz gyomrok számára való élelmi czikkek szállítása iránt.

— A szegedi királyi biztostól érdekes történetkét beszél el a F. L., ha igaz. Ráday megbizta a napokban egyik emberét, hogy a ceglédi vasutállomásnál bizonyos egyénre lessen ha megérkezik: csipje nyakon. A várt egyén megérkezik s emberünk meg is csipi. A fogoly szabadkodik: „Ne izéljen ön, itt van ötszáz forint s ne szóljon!” Emberünk e váratlan ajándékra alázattal kétrét görnyedt. „Nem látam, nem hallottam semmit!” Mikor Szegedre érnek: a hü ember jelenti a grófnak, hogy a várt egyénnel nem találkozott. Mire a gróf így szól: „De igen, itt van már kezembem. Adja csak ide ön azt az ötszáz forintot, a mit tőle kapott!” Erre természetesen valakinek a képe hosszúra nyúlt.

— Kérelem. „Közégi főiskola” című gyümölcsészeti munkám előfizettségűtőt tisztelettel felkérem, hogy a becses pártfogásokba vett íveket, f. hó 20-ig mint határidőig alólirhoz beküldeni méltóztatassanak. Együttal értesíteni kívánom az érdeklődő ügybarátokat, hogy 1-frtjával csak a fennírt ideig fogadhatók el előfizetést. Bolti ára — a tetemes áldozatokba került könyvnek — 1 frt 50 kr, leend. Kolozsvár, 1871. apr. 7. Kócsi Károly, tanár.

— Beküldetett. A helybeli fogyasztó egylet e h. 2-ára hirdetett évi közgyűlésére a határozatképességre alapszabály szerint szükséges harmad része a tagoknak meg nem jelent, ennek következtében folyó hó 23-ára d. a 3 órára a közég tanácstermébe a közgyűlést ujlág összehívja azon hozzáadással, hogy ekkor a nem teljes számú gyűlés is a következő, már kitűzve volt, tárgyakról határozand u. m. 1. az igazgatóság előterjesztményéről; ebben az évi eredményen kívül tárgyalatni fog az egylet kiterjesztése a vidékre; a bolti rendszer állandósítása a házi kezelés elvei szerint; az ehhez való tőkének megszerzése betételek atján 7% kamatozás mellett; az egylet czégének törvényesítése. 2. költségvetés. 3. számadás vizsgáló és leltározó bizottmány kinevezése. 4. az egyleti elnök és 6 választmányi tag megválasztása. 5. az egyleti közegek fizetésének meghatározása. Az egylet második félévi nyeresiményéből tagjainak 2% osztalékot ad és ezt már a jövő első márk vásárláskor pénztárnoka Nik Ferencz fizeti; és így az egylet létének első éve után 5% osztalékot nyújtott a nélkül, hogy kölcsön e czélra tagjaitól pénzt vett volna igénybe; ha szándékolt új berendezése sikerül, kétségen kívül, ez egylet jövődjője nem csak biztosítva, hanem eredménydus is leend.

— Döllinger-ről, ki a családokozhatlansági dogma elleni nyilatkozata következtében azon a ponton áll, hogy egyházi méltóságot elvesztette, a következő életrajzi adatokat olvassuk: Döllinger Ignác, J. J. a Münchenben 1841-ben meghalt híres physiologus és anatomus fia, szül. 1799 febr. 28-án, Bambergben. 1822-ben segédlelkész, 1823-an tanító, 1826-ban az egyháztörténelem tanára lön a müncheni egyetemen, majd prépost, érseki tanácsos és főkönyvtárnok; 1845-ben a müncheni egyetemet képviselte a rendek gyűlésén, 1847-ben nyugalmaztatott, 1848-ban a frankfurti gyűlésen képviselő volt, s 1849-ben tanári széket ismét elfoglalta. 1851-ben a bajor alsóház tagja s azóta és már azelőtt is a tudományos kath. egyháztörténelem és egyházjog legkitűnőbb német képviselője, a szigoru dogmatismus híve s így most hangoztatott tiltakozó szava — melyet a papismus örült bolondaságnak nevez — annál hathatósabb nyomattékkal bír. Itt említjük meg azt is, hogy a bonni egyetem három fiatal pap tanára Hilgers, Langen és Reusch szintén kirekesztetett az egyházi rendből, mivel a családokozhatlansági dogmát nem fogadták el.

— Bisenthal és Neustadt között a berlini vonat, mult hó utolsó napján összeütközött egy más vontattal. A nagy romlásokon felyül emberéletek is estek áldozatul s a többek közt egy igen megható esetet beszél el a Köln. Zg. Egy szegény asszony Berlinig jött elébe fiatal férjének, kitől a háboru kezdetekor, mint két hetű asszony vált el, hogy most, a harci vész elmúltával annál hamarabb ölelhessék egymást. A viszontlátás öröme nagy volt, s az ismét egyesült pár teljes boldogságban rohogott haza felé, midőn az összeütközés megtörtént s három életének fonálát szakította egyszerre ketté. Az egymást ölelve tartó pár hulláját a temetőkör sem választák el s egy koporsóban tették örök nyugalomra.

— Dudevant Kazmér báró, Sand György férje, m. h. 28-kán halt meg Barbaste faluban, Nerac megyében. A nagy regényíró 1822-ben ment a báróhoz férjhez s egy fiúval és egy leánnyal ajándékozta meg. De e házasság nem elégítte ki Sand vágyait s a prózai férjtől, ki többet adott a szantás-vetésre, mint neje regényeire, 1831-ben közmegegyezés útján, 1836-ban pedig törvényesen is elvált.

— Koppenhágában m. h. 27—28-kán éjjel oly orjási hóvihár dühöngött, hogy a tenger hullámai a várfalakon átsaptak a „kointus” ágyutelepre. A legöregebb hajók sem emlékeznek ily viharra.

(sj.) Szamosújvárt e hó 2-án Brenner Jenny, énekesnő egy sikerült hangversenyt rendezett, melyben kivűle még Duha Cornelia, Szappanyos Mari és Schnepf Pauline kisasszonyok, továbbá dr. Zachariás József és Csergydy János urak is közreműködtek.

(sj.) Torma Károly, Belső-Szolnokmegye főispánja ápril 12-ére évnegyedes közgyűlést hirdetett, melynek tárgyait a szentesített törvények kihirdetése után: kormányrendeletek, kebli folyó ügyek, a telekkönyvi bíróság megválasztása és bizottsági jelentések képezendik.

(sj.) Szamosújvárt a napokban fejeztetett be három havi tartam után a felnőttek oktatása. A derék tanárok mindent elkövettek, hogy népszerű előadásai által ezen üdvös intézményt minél inkább megkedveltessék; de el is érték céljukat, mert előadásai oly népesek voltak, hogy e tekintetben Szamosújvár mindkét nemű közönsége őszinte elismerést érdemel.

— Özvegy Pfenningsdorf Antalné — született Czikéli Anna a maga és távol levő rokonai nevében fájó szívvel jelenti, hogy szeretett férje, az illetőknek rokona Pfenningsdorf Antal, orvos, nyugalmazott sebész-tanár, több tudományos társulatok rendes tagja, élete 86-ik, boldog házassága 50-ik évében — végelegyengülés s az életerőnek lassankénti kimerülése következtében — a haldoklók szentségének ajtatos felvétele után folyó hó 6-án reggeli 5 órakor megszűnt élni.

— Samylról, a híres cserkeszvezérről közelebb irtuk volt, hogy meghalt. Most néhány szóban föllevenítjük, az E. után, eseménydus életének emlékét. 1797-ben született s eleinte mint pap működött. 1824-ben, midőn Jermolow fölkelt az oroszok ellen, ő is részt vett a csatában és 1831-ben Himry várát védelmezte. Később a Kasi Moka sekta főnökévé lett s attól kezdve 1859-ig napjai folytonos küzdelmek közt teltek el. Midőn a krimi háboru befejezése után Oroszország mindinkább nagyobb sikerrel fejté ki hatalmát a Kaukaszban s a felkelt törzsek egyike a másik után hódolni volt kénytelen, Samyl Ghunib várába vonult vissza. De az oroszok e várat is hatalmukba kerítették és Samyl kétségbeesett védelem után fogságba esett. Pétervárra vitetvén, meglehetősen jó bánásmódban részesült, és miután szabad lábra helyeztetett, családjával együtt Kalugába ment lakni. Azóta megfordult az orosz és francia udvaroknál, hol kitüntetésekkel fogadták. Az agg oroszán elvesztvén félelmetes fogait, igen csendesen élt az orosz czár közelében és csakhamar kibékült helyzetével, fiait is a czár felügyelete alá bízva. Általában az ő sorsa nagyon hasonlít Ab-del Kaderéhez, ki annyi bajt okozott a francia kormánynak s végre is megtört. Samyl mintegy év előtt távozott el Oroszországból s Konstantinápolyból hallottunk föléle utolsó hirt, mint olyanról, ki a szent földre Mekkába akar zárándokolni. Azóta nem beszéltek róla. Halálhíre Konstantinápolyból érkezett.

— Carolsfeldi dr. Schnorr, a drezdai képtár igazgatója, a festészeti akadémia tanára, a német festészet nagy mestere. Kinek remek ecsetjét a magyar közönség is ösmeri a Niebelung ének magyar fordításából, m. h. 26-kán ülte meg 77. születésnapját, le is lépven egyuttal fentjelzett hivatalos állásairól. A szász király sajátkezűleg nyújtá át az agg művésznek ez alkalomból az Albertrend nagykeresztjét, a miniszterelnök pedig disz-lakomát rendezett tiszteletére. Estve nagyszámu tanítványai tisztelegtek az ősz mesternél.

— Az oxfordi és cambridgei egyetemek növendékei minden évben nagyszerű csolnok versenyt rendeznek a Themsen. Az oxfordiak régebben egészen hozzá voltak szokva a biztos győzelemhez s a töméntelen néző közönségnek csak kis része mert az idén is, a tavalyi első győzelem után, a cambridgeiek világos kék színét hordozva, az ifjabb rész győzelmére fogadni. Cambridge azonban nem hagyta cserben híveit s az idén is az övé lett az apr. 1-sei diadal. A világos kék szín most az általános divat, a sötét kék pedig haragos komorságba vonul.

KÖZGAZDASÁG.

Üzlet. A szamosújvári piac árai ápril 3-án. Tiszta búza, ausztr. mérője, 5 ft 60 kr., elegybúza 4 ft 20 kr., rozs 3 ft 80 kr., törökbuza —ft — kr., zab 2 ft — kr., széna mázsája 3 ft — kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 16 ft. — kr. marhahús fontja 20 kr., konyhaliszt 10 ft — kr. borsó 4 ft 80 kr., lencse 4 ft 80 kr., paszuly 4 f 80 kr.

A deési piac árai április 4-kén. 1 mérő tisztabúza, legjobb, 6 ft — kr., rozs 4 ft — kr., elegybúza 4 ft 80 kr., zab 2 ft — kr. Széna mázsája 3 ft 50 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 10 f. — k. Fagygyugyertya fontja 40 kr. Marhahús 20 kr. Konyhaliszt 8 ft 40 kr. Borsó 4 ft 40 kr. lencse 4 ft 80 kr., paszuly 4 ft 60 kr., Burgonya — fr — kr.

A beszterczei piac árai ápril 4. 1 mérő tisztabúza, legjobb, 5 ft — kr., rozs 3 ft 20., elegybúza 4 ft 80 kr., zab 2 ft 20 kr. Széna mázsája 2 ft 20 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 9 ft — kr. 1 font fagygyugyertya 40 kr. Marhahús 18 kr. Konyhaliszt — f 12 kr. Borsó, kupája 16 kr., lencse 24 kr., paszuly 12 kr. Burgonya mérője — ft — kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Apr. 6-án 5%. Metalliques 100 frt 58.45. Kamat —. —. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 68.25. 1860. Kölcsön 95.20. Bankrészvény 726. Hitelintézeti részvény 200 frt. 274. —. London 10 ft. st. 100 frt. 23 1/4. kr. 125.25. Ezüst 122.75. Cs. kir. arany 5.89. Napoleondor 9.96 1/10. Urbéri kötvények: Magyarországi 79.80. Temesi 76.25 Erdélyi 74.25. Horváthországi 83.50.

Felölös szerkesztő Szász Béla.

*) Tegnap táviratunkat csak helybeli előfizetőinknek küldhettük meg.

Beküldetett.

1

Dr. POPP J. G. fogorvos ur Bécsben, Stadt, Bognergasse 2. sz. husz év óta egy folyadékot készít, mely Anatherinszájviz név alatt jött a kereskedésbe és oly elterjedést nyert, hogy jelenben európai hírt vívott ki magának. Ez gyógyítólag és enyhítőleg hat fog- és szájbetegségekben, erősíti a száj lágy részeit és a foghúst, megszünteti a száj daganatait és rossz szagát, valamint az azokon képződött fogkövet enyhíti, a fogfájást és folytonos használatnál a száj minden részeinek eredeti üdőségét és erejét visszaállítja. Megemlítendő még a nővényi fogpor, mely a fogakról a fogkövet eltávolítja és azok zománczának fehérséget és keménységet kölcsönöz. — Az Anatherin fogpasta egészen ártatlan

anyagokból készítve a legjobb és legkényelmesebb fogtisztító egyike. A fogak zománczát, anélkül hogy megtámadná, tisztítja. Üres fogakat legezészerűbben lehet a fogplombbal kitölteni, mely által a csontanyag fellazulása meggátolódik. Az imént mondottak igazsága mellett tanuskodik a számos elismerésen kívül azon tény, hogy dr. Popp J. G. Anatherin készítményei az egész világon elterjedtek. A kereslet oly nagy, hogy a feltaláló évenként 100,000 üveget készít. Legjobb lelkiismerettel ajánlhatók mindazoknak, kik egészséges szájszervekkel bírnak akarnak dr. Popp J. G. fogorvos (Bécsben, Stadt, Bognergasse 2. sz.) Anatherin készítményei, melyből raktárak minden nagyobb helyen találhatók.

Beküldetett.

5

A ház- és gazdaság-tulajdonosoknak a jelen időben, midőn a gabonások és raktárak a terményekkel és téli készletekkel telve, nem ajánlhatjuk elég melegen a valódi szabadalmazott Arcanumot, a patkányok, házi és mezei egerek, vakondok és sváb-bogarak biztos kiirtására, mely Kolozsvárt csakis Folly és Huflesz, Marosvásárhelyt csakis Fogarasy J. D. uraknál kapható, nagy doboz 1 frt. kis doboz 80 kr., miután a kártékony állatok mindig feltalálják a készleteket a házakban és elpusztítják. A fentjelzett Arcanumért kezeskedünk, mert teljes 19 éven át ezer és ezerszer kipróbáltatott. Mindenki tehát a legbiztosabban teheti a kis kiadást, a nélkül, hogy csalódástól félhetne, a mi ilyeszerű, a kereskedelembe csempészett más áruknál gyakran előfordul.

Ad. sz. 965. 1871.

(126)

(1—3)

Pályázati hirdetés.

A sepsi-szentgyörgyi „Ferencz József” nevet viselő nyilvános kórházban a felsőbb helyen megerősített új alapszabályok értelmében rendszeresített és 300 frt. o. é. évi fizetés a kórházban 2 szobából álló szabad lakás, fűtés- és világítással egybekötött rendes orvosi állomásra ezennel pályázat hirdetettik.

Ezen állomást elnyerni kívánók közt, az alapszabályok értelmében előnnyel bírnak mind azok, kik valamely belföldi egyetemen nyert orvosi és sebésztudori oklevél birtokába vannak, és csak ilyenek hiányában engedhető meg, hogy oda sebésztudor, vagy sebész-mesteri oklevéllel bíró orvos alkalmaztassék, úgy azonban hogy más hivatalos szakmájában vágó foglalkozást nem folytathat.

Felhívtnak ezen állomást elnyerni ohajtók, hogy kellően felszerelt és életkorukat, valamint a magyarnyelv tökéletes ismeretét igazoló folyamodványaikat alólt **tisztséghez f. év május 15-ik napjáig** benyújtani szíveskedjenek.

Nemes Három- és t. egyesült Miklósvárszékek tisztségétől.

Sepsi Szentgyörgyön, 1871 év mártius 28-án.

SZÉKELY, királybíró.

HORVÁTH, h. főjegyző.

Ad. sz. 965. 1871.

(127)

(1—3)

Pályázati hirdetés.

A sepsi-szentgyörgyi „Ferencz József” nevet viselő nyilvános kórházban a felsőbb helyen megerősített alapszabályok és ennek folytán Háromszék képviselő bizottmányának f. hó 10-én tartott gyűlésében vezetett jegyzőkönyv 20-dik pontja alatt hozott határozata értelmében 210 frt. o. é. évi fizetés, a kórházban 2 szobából álló szabad lakás, fűtés- és világítással egybekötött kórház gondnoki állomásra ezennel pályázat hirdetettik.

Felhívtnak a pályázni kívánók, hogy kellően felszerelt folyamodványaikat, melyhez eddigi alkalmazásuk, a számadásban jártasságuk és a magyarnyelv ismeretét, végrehedhetetlen jellemet tanuító okmányok csatolandók, **folyó év május 15-ik napjáig** alólt tisztséghez benyújtani szíveskedjenek, megjegyeztetik azonban, hogy egyéb hivatal a kórház-gondnok nem viselhet.

Nemes Három- és t. egyesült Miklósvárszékek tisztségétől.

Sepsi Szentgyörgyön, 1871 év mártius 28-án.

SZÉKELY, királybíró.

HORVÁTH, h. főjegyző.

Sz. 153. 1871.

(124)

(3—3)

Hirdetmény.

Ns. Kolozsmegye moesi kiküldött egyesbirósága által közhírré tétetik, miszerint esetelki néhai Duha Ferencz hagyatékához tartozó ingóságok u. m. ökrök, tulok, tehén, ló, szekér, juh, sertés, házi butorok, házi- és gazdasági eszközök, szemes gabonák, az 1871-ik **április 15-én** délelőtt 10 órakor, a helyszínén Csetelkén tartandó árverezés útján, a legtöbbet ígérőnek készpénz mellett fognak eladatni.

A kiküldött egyesbiróságtól.

Mocson, 1871, ápril 2-án.

NEM HIVATALOS.

(44)

9/4

(4—*)

FEHÉR MELL-SZÖRP

(weiszer Brust-Syrup)

több egészségügyi hatóságok s tiszti főorvosok által igazolva,

mindennemű idült köhögések, mellfájások, nátház, elévült rekedtség, torokbántalmak s tüdő-elnyálkásodás ellen eddig még kielégítő siker nélkül soha nem használtott! — Ezen szörp mindjárt az első használatnál feltűnően jótékonyan hat, — különösen **görcsös köhögés és számarhurutnál**; elősegíti a **nehéz s megaludt nyálkaköpiést**, a **gégeingert** azonnal enyhíti, s rövid idő alatt eltávolítja minden, — még az oly heves és gonosz **asztkörköhögést** is, s a **vérhányást**.

Egy kisebb üveg 60 kr., nagyobb üveg 1 frt.

Mayer G. A. W., gyáros Breslauban.

Kapható: **Kolozsvártt, Binder K.** gyógyszerésznél belső monostoruca a Redont során. Sz. Udvarhelyt: Veress Ferencz urnál.

42

11—*

JANKÓ VINCZE**gépgyárában**

Kolozsvártt, külső tordautczában **306 sz. alatt.**

készen kaphatók:

Vidats-féle vasekék.	Ára 17 és 18 frt.
Eketaligák	— 10 frt.
Vasfogu boronák	— 28 frt.
Szóró és tisztító rosták	— 65 frt.
Választó cylinder rosták	— 45 frt.
Répa-vágók	— 105 frt.
Szecsavágók	55 és 95 frt.
Cséplőgépek	500 és 650 frt.
Borsajtók vassrófál	— 85 frt.

A gyárba beszállított gépek kijavítása gyorsan és pontosan teljesítettik.

Az ember százezrei köszönhetik szép hajukat az egyes-egyedül létező legjobb és legbiztosabb hajnövesztőszer-nek.

Nincs már jobb valami

a haj előmozdítására

mint a világ minden részében oly ismeretes s híressé lett, az orvosi kar által megvizsgált, a legfőbb és legesodlatosabb sikerrel koronázott, és 6 cs. kir. apostoli Felsége I. Ferencz József Magyarország és Csehország királya s ausztriai császár eth. által 1865. évi nov. 18-án 15,810—1892. sz. a. az összes ausztriai birodalomra s az összes magyar koronazsátságokra néve csász. kir. kiz. szabadalommal kitüntetett

növésének

és fentartására.

zolt, és 6 cs. kir. apostoli Felsége I. Ferencz József Magyarország és Csehország királya s ausztriai császár eth. által 1865. évi nov. 18-án 15,810—1892. sz. a. az összes ausztriai birodalomra s az összes magyar koronazsátságokra néve csász. kir. kiz. szabadalommal kitüntetett

Reseda-göndörítő-hajkenőcs

melynek szabályszerű használatánál a fejtető legkopaszabb helyen is teljhajzatuakká lesznek, a szürke s vörös hajzat sötétszínűvé válik, csodálatos módon erősíti a hajtalajt, mindennemű korpaképzést pár nap alatt tökéletesen eltávolít, a haj kihullását rövid idő alatt tökéletesen és mindenkörre megátolja, s a hajnak természetes fényt ad, és hullámszerűvé

képezi és a legkésőbb korig megőrzi az őszüléstől.

Rendkívül kellemes illata és pompás kiállítása által azonkívül még fűdizést is képezi a legfinomabb pipere-aszfálnak is.

Egy tévely ára használati utasítással (hét nyelven) 1 ft 50 kr., postán küldve 1 ft 60 k.

Ismételadók illő elengedésben részesülnek.

Gyár és főközponti szállítási raktár nagyban és kicsiben

POLT KÁROLY

Illatszerez és több cs. k. szab. tulajdonosnál

Bécsben, Hernals, Annagasse 15, saját házában,

ahova minden írásbeli megrendelés intézendő, melyek a pénz előleges beküldése vagy postai utánvét mellett a leggyorsabban teljesítettnek.

Főraktár: **Kolozsvártt egyedül Volf János** gyógyszerárban és Schiesz Károly gyógyszerésznél Balázsfalván.

NB. Valamint minden kitiűő gyártmányánál, úgy már ennél is utánzások és hamisítások kísértetnek meg, s ez okból kértik mindenki, hogy vásárlás végett egyedül a fentebbi raktárhoz forduljon s Polt Károly bécsi rezeda-göndörítő-kenőcsét világosan megismerje, ügyeljen a fentebbi védjegyre.

(29)

12—20

A magyar irodalom legújabb termékei:

Kaphatók Kolozsvártt **Stein János**nál.

Adoma-tár. Magyar népadomák, élczek és furcsa ötletek gyűjteménye. Ára 80 kr.

Az angol nyelv levélszerű önképzése Robertson T. tanmódja szerint. Irta Psenyeczki Nagy Sándor. Egy levél ára 30 kr.

Döntvénytar. A m. kir. curia semmitőszéki és legfőbb ítélőszéki osztályának elvi jelentőségű határozatai. Harmadik folyam. Ára 2 frt.

Egyháziogtan kézikönyve. Különös tekintettel a magyar állam egyházi viszonyaira. Irta dr. Konek Sándor. Harmadik átdolgozott és javított kiadás. Ára az egész munkának két kötetben 5 frt 50 kr.

Előadói javaslat, az ügyvédi rendtartás tárgyában. A „Themis” külön lenyomata. Ára 40 kr.

Eszmék és jellemrajzok az 184% forradalom eseményei- és szereplőiről. Mézős Lázár, volt m. kir. felelős hadügyminiszter kéziratai. Közrebo-

csátja Szokoly Viktor. Ára 80 kr.

A Hóra-világ Erdélyben. Irta Szilágyi Ferencz. Ára 2 frt.

Legújabb levelező könyv a magyar nép számára, a családi és közéletben előforduló levelek és egyéb irományok legjobb mintáival ellátva. Szerkeszté Verőczy Sándor. Ára 40 kr.

Magyar hölgyek. Történelmi élet- és jellemrajzok. Irta Zsilinszky Mihály. Ára 1 frt.

Olvasó-könyv, gyermekek és leánynöveldek számára. Irta Horváth Zsigmondné. Ára 80 kr.

Az ország sebei. Regény. Irta P. Szathmáry Károly. Négy kötet. Ára 4 frt.

Pákh Albert humoros életképei. Ára 2 frt.

A sebész kór- és gyógytan alapvonalai. Heitzman K. tudor munkája nyomán. Irta Báron Jónás orvos és sebésztudor stb. Ára 2 frt 40 kr.

Segédkönyv, a kezelési hivatalok számára, tekintettel Magyar- és Erdélyország minden rendbeli kormányhatósági-, megyei-, városi-, közigazgatási- és törvénykezési hivatalaira. Szerkesztette és mintázta Mihók Sándor s. h. aligazgató a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszteriumnál. 2-dik bő-

vitett kiadás. Ára 1 frt.

(128) Eladó ház

Az óvári tizedben Kandia-utcában levő **213 szám** alatti ház szabadkézből örök áron eladó. Értekezhetni **Stratzinger Józseffel** (bel-középutca dr. Adler-féle ház) naponta déli 11 órától délutáni 4 óráig.

(13) (10-*) Figyelemre méltó hasznos találmányok!

A LONDONI VILÁGKIÁLLÍTÁSON 1862-ben kitüntetett gyógyszeres illatszerek és öltöző asztali vegyeszi műkellékek.

BÁNYAY L. KÁROLY

Okleveles gyógyszerész találmányai: és vegyesz gyártmányai **KOLOZSVÁRT** cs. k. pátenst által törvényesen védelmezve. Az egész osztrák birodalom és Magyarország területére cs. k. kizárólagos kiváltságot nyert: Gyógyszeres növényi

VICTORIA-PARFÜM.

Erősítő és szépítő illatszerek, mely általánosan hasznosnak elismertek. Mint illatszerek, mint szépítő mosdó-szer, mint szájmosó, mint füstölő-szer és a leghatásosabb ideg- és izom erősítő.

Egy üveg tartalma 8 lat **VICTORIA PARFÜM.** Ára 1 frt 40 kr. o. é.

Ezen illatszert 3 Felsége a császárné és királyné legmagasabb elismeréssel **PALOTA-FÜSTÖLŐ** elfogadni kegyeskedett.

Kitüntetett gyógyszeres-növényi

BALSAMIN HAJESSENTIA.

A hajkorpa gyors eltávolítására, a hajbőr tisztítására és erősítésére a főképpen a haj hullása ellen. Egy eredeti üveg tartalmaz 8 lat **BALSAMIN-ESSENTIÁT.** Ára 1 frt 25 kr.

BALSAMIN HAJERŐSÍTŐ POMÁDE

A haj hullása ellen és a hajnövekedés elősegítéséül. Egy eredeti nagyobb tégely ára 1 frt o. é. minden raktárban.

PURITAS-PECSÉTTISZTÍTÓSZESZ

Melylyel minden **KELMEK** és **KESZTYÜK** színtisztítás nélkül gyorsan tisztíthatók. Egy eredeti üveg ára 35 kr.

Kitüntetett gyógyszeres-növényi

AROMATIN SZAJVIZ.

A foghús erősítésére, a fogak épen tartására a tisztítására, és a szájrészek rendszeres ápolására, a könnyen vérző és lógult fogak szilárdítására; ugy szintén az odvas vagy bérakott fogaktól, dohányzástól vagy egyébként büzös-szájszag gyors eltűnésére, és azonnal kellemes szájlehellet eszközölésére. Egy eredeti nagy üveggel: Ára 1 frt 25 kr. o. é.

Kitüntetett:

MAGYAR-NEMZETI

BAJUSZPEDRÓ.

Általánosan kedvelt, szilárdul ösvetartó, s tetszés szerinti hajlékonyságáért, mely a bajuszt nem töri, sőt fésüléskor sem tépi, s mivel zsebben hordozás alatt is megtartja eredeti jó minőségét, minden időszakban kedvezőleg használható. Egy védjegyes érc-dobozban ára 35 kr.

Kitüntette:

ERDÉLYI-FLORA MOSDÓ és BE-

RETVALKOZÓ-SZAPPAN

védjegyes borítékban. Ára 25 kr. o. é.

RARICAL BALZSAM:

TYUKSZEM IRTO GYOGYSZER.

Mely által a „Tyukszem” fájdalom és metező eszközök nélkül gyorsan és gyökeresen eltávolítható. Ára 1 frt.

Kitüntette Hajfestőszert:

JUVENTUS-HAJFESTŐ-SZESZ.

Mely által az őszhaj, szakál, bajusz és szemöldök 1/4 óra alatt az ifjú kórhöz hasonló természetes szőke, barna vagy feketére, több hónapokig tartóan színezhető, és oly állandó, hogy a rendszeres mosdások után is változatlan marad. Használati eszközökkel és utasítással. Ára 2 frt 50 kr. o. é.

Kitüntette:

ERDÉLYI FLORA POMÁDE.

A haj szépítésére és rendszeres ápolására. Ércfedős üveg-tégelyben. Ára 50 kr. o. é. minden raktárban.

Az üvegekben kiálló betűkkel van jelölve:

BÁNYAY L. K. Kolozsvárt.

A fennebb jelölt szabott árakból minden Ducetes megrendelésnél 10% azaz egy tized ár leszámitódik, nagyobb megrendéseknek aránylagosan több kedvezmény van szabályozva. A megrendelések egyenesen Kolozsvárra a Redoutte ártáblában lévő **BÁNYAY LITERÁTI KÁROLY** saját házához intézendők.

ORVOSILAG megvizsgálva, s VEGYTANILAG

elemezve **ARTALMATLAN** létrészekből levőknek **TALÁLTATTAK**, s mint legjobb minőségűek **HITELESEN AJÁNLVÁ** vannak.

Kováts Károly

93 6-6
Ajánlja a tavaszi és nyári idényre a legnagyobb választásban, s többféle formában és színekben ellátott:

lérfi- és gyermek-kalapok

gyári-raktárát,

a legjutányosabb árak mellett.

Kaphatók továbbá: **nyakkendők, gallérok, kézelők, finum varrot-elejű férfi-ingek, kitűnő férfi- és női kesztyűk, sétapálcák, esőernyők és női-lábbelik nagy választásban.**

Főtér.

Frölich-ház

(125) (2-2) Egy tapasztalt nevelő,

ki a tudományos tárgyak, német- és

francia nyelv-, zongorázás- és kézimunkákban alapos oktatást oszt, és jó bizonyítványokat felmutatni képes, állomását változtatni óhajtja. Cím: Rómer A., Zilah p. restante.

Karvazy Gyula

főtéren lévő csemege üzletében kaphatók:

Pástétom 1 kis doboz 4 frt. — kr.
1 nagy doboz 9 frt. — kr.
Strachino 1 font — frt 96 kr.
Chester 1 font — frt 60 kr.
Eidami 1 font — frt 96 kr.
Neufchatel 1 darab — frt 20 kr.
Fromage de Brie 1 font — frt 96 kr.
Ementhaler 1 font — frt 80 kr.
Groi 1 font — frt 48 kr.

Francia gyümölcs elegy 1 font — frt 80 kr.
Francia gyümölcs kajszibarack 1 font 2 frt 80 kr.
Francia gyümölcs renglot 1 font — frt 80 kr.
Francia gyümölcs cseresnye 1 font — frt 80 kr.
Legfinomabb befőttek 1 üveg 55, 60 kr. és 1 frt 20 kr.
Ceyloni narancs zöld 1 font — frt 40 kr.
Ceyloni narancs sárga 1 font — frt 80 kr.
Güzei gyümölcs 1 font 1 frt 20 kr.
Birsalma sajt 1 font 1 frt 60 kr.
Török puliszka 1 font 1 frt 40 kr.
Karlsbadi ostya magyaróval 1 darab — frt 3 kr.
Karlsbadi ostya vaníliával 1 darab — frt 6 kr.
Karlsbadi ostya csokoládéval 1 darab — frt 6 kr.

Debreczeni füstölt kolbász 1 font — frt 52 kr.
Braunschweigi kolbász 1 font — frt 60 kr.
Sonka kolbász 1 font 1 frt 20 kr.
Nyelv kolbász 1 font 1 frt 20 kr.
Mortadella di Bologna kolbász 1 font — frt 40 kr.
Szarvasgomba kolbász 1 font — frt 20 kr.
Mailandi szalámi 1 frt 60 kr.
Kassai — frt 88 kr.

Hering páczolt (Rollhering) 1 darab — frt 8 kr.
Hering hollandi fűszerezett, Hering mariuirt 1 darab — frt 20 kr.
Pisztrang olajban 1 doboz 3 frt — kr.
Hering — 1 doboz 2 frt 80 kr.
Szárdinia 1 doboz — frt 50 kr.
Szárdinia nagyobb 1 doboz — frt 65 kr.
Szárdinia legnagyobb 1 doboz — frt 20 kr.
Angolna 1 font — frt 80 kr.
Viza Ikra (Caviar) 1 font 2 frt 80 kr.
" valódi orosz 1 font — frt 40 kr.
Bothal, Stockfisch 1 font — frt 48 kr.

Spécifique le meilleur et le plus utile pour toilette d'hommes et de dames.

Véritéble poudre cosmétique de Lyon, qualité supérieure

pour la conservation et la régénération du teint.

Das Vorzüglichste und Nützlichste für Damen und Herren Toilette.

Echtes Lyoner feinst Cosmetisches-Pulver,

zur Conservirung und Herstellung des

feinsten Gesichts, Hals und Arm Teints.

Dépôt principal à Transylvanien chez Monsieur JULES

KARVÁZY, Klausenbourg.

Haupt Niederlage für Siebenbürgen bei Herrn JULIUS KARVÁZY in Klausenbourg.

Fennirt szépítő szer különösen hölgyeknek — kik arc- és testbőrüket gyönyörű fehérré akarják hajporozni — nagyon ajánlható, annál is inkább, mert ártatlan szer, miről is a Lyoni készítő kezkesedik.

(15) (11-*) Zongorák

ujak és használtak,

1 kitűnő négyszög-zongora 150 frt.
1 6³/₄ oktávás-zongora 150 frt.
és feljebb,

Triska Ferencz

zongora készítőnél,

Kolozsvárt, hiducza 315 sz.

Hontalálható: d. e. 10-től 12-ig.

Használt zongorákat vesz és becserekl.

(91) (3-12)
Eltávolított 14 nap alatt minden bőrtisztatlanságot és redőt, elűz görvélyt, szeplőt, és májfoltot. Garantírozva!

Cui	Fogadjást	Nézd
fidas	csak a Feytona szünteti meg!	kinek
vide!	Kolozsvárt mindkét szer egyedül Binder K. gyógyszerésznél kapható bel-monostortecza.	hidjél!

(10-*)

Ajánlja
dúsan ellátott
FÜSZER-TÁRAT,
gőzlisztet;
valamint
kitűnő minőségű
faggyu gyertya- és
szappan-gyártmányait.

HUTFLESZ KAROLY
Kolozsvárt.

Még vásárol mindennemű
m. és osztr. állampapirt,
sorsjegyet,
arany, ezüst
pénznemeket,
és leszámitol
(escomptir)
MINDENFÉLE
nyereményeket.

(53)

(120) (2-20) Bécsben

a legolcsóbb, legjobb, és legszebb

butorokat

FRAU KL. J. G. és L.

gyári raktárában

Leopoldstadt, Obere Donaustrasse № 91.

neben dem Schöllerhof,

vásárolhatni.

Mintakönyv árjegyzékkel biztosítékul beküldött 4 frtra küldetik és bérmentes visszaküldés esetében a biztosíték szinte vissza adatik.

(123) (3-3)
A Sz. Udvarhely városa területén fekvő ujonnan szervezett só és jód-vegyiték, igen hasznosnak nyilvánult, kellő csinnal és kényelemmel ellátott kádás-fürdő területén, díszes sétatér, teke pálya és vendéglő lévén bérendezve; ide egy minden tekintetben alkalmas vendéglős kerestetik, kivel a teke pálya és vendéglő bérbeadása, vagy pedig illő jutalék mellett kezelése aránt szerződés kötendő; az illetőnek vagy elfogadható kezesség, vagy pedig másnémi biztosítékkal kell ellátva lenni.

Alóltaknál szöbeli kellő értesülés vehető és szerződés köthető **f. év április 20-ig.**

Sz. Udvarhely, márcz. 31-én 1871.

LENGYEL PÉTER

és

GERGELY FERENCZ.